

альної власності та їх правовий захист / Р. В. Гуменний // Актуальні проблеми держави і права. – 2011. – Вип. 58. – С. 424-429. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2011_58_67.

3. Проблемні аспекти набуття прав на торговельні марки / О. М. Волощенко // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2013. – № 2. – С. 248-256. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2013_2_33.

4. Зміст права на торговельні марки / О. В. Хортюк // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. – 2009. – № 3. – С. 75-79. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2009_3_19.

Куркуріна Вікторія Іванівна,
студентка юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник –

Наливайко Лариса Романівна,
проректор Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

З початку окупації Криму та збройного конфлікту на території Донецької і Луганської областей почалось масове внутрішнє переселення населення. Згідно з офіційними даними Міністерства соціальної політики України, в Україні налічується 1 622 835 внутрішньо переміщених осіб на березень 2017 р. Тим самим ситуація ускладнюється постійним зростанням кількості ВПО та недосконалістю законодавства, яке б врегульовувало їх правове становище на гідному рівні. Саме тому, на сьогодні, питання конституційно-правовий статус внутрішньо переміщених осіб є актуальним.

Серед дослідників конституційно-правового внутрішньо переміщених осіб в Україні можна виділити як вітчизняних, так і російських науковців, зокрема, таких як К.К. Афанасьєв, О.А. Буткевич, В.С. Гошовський, О.А. Гончаренко, В.А. Гринчака, Н.М. Грабар, Я.О. Грабова, О.Р. Зельдіна, А.Н. Каблов, А.В. Колобов, З.В. Кузнецова, Н.Н. Сінчина, Ц.Ф. Цвігун.

Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» зазначає, що внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової

окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру [1].

З такою проблемою наша держава зіткнулась вперше, після Чорнобильської катастрофи, саме тому нормативно-правова база на момент терористичних операцій налічувала лише Закон України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» від 28 лютого 1991 р., «Про додаткові заходи щодо посилення охорони здоров'я та поліпшення матеріального становища населення, яке проживає на території, що зазнала радіоактивного забруднення в результаті аварії на Чорнобильській АЕС» від 14 грудня 1989 р. та «Про Порядок відселення та самостійного переселення громадян з територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС» від 16 грудня 1992 р. Саме тому потрібно було створити низку нормативно-правових актів за для забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб.

20 жовтня 2014 р. було прийнято спеціалізований нормативно-правовий акт – Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»[2]. Він забезпечує реалізацію Конституції України прав і свобод осіб, які змушені були, через воєнний конфлікт та окупації, покинути постійне місце проживання.

Комплексна державна програма щодо підтримки, соціальної адаптації та реінтеграції громадян України, які переселилися з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції в інші регіони України, на період до 2017 р., закріплена Постановою Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2015 р. № 1094. Постанова Кабінету Міністрів України «Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг» від 1 жовтня 2014 р. № 505, Постанова Кабінету Міністрів України «Про облік внутрішньо переміщених осіб» від 1 жовтня 2014 р. № 509 та Постанова Кабінету Міністрів України «Про особливості реалізації прав деяких категорій осіб на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 1 жовтня 2014 р. № 531 [3]. Але за допомогою низки цих нормативно-правових актів не вирішити проблеми які постають у осіб, які мігрували у державі.

Велика проблема постає саме у житлі, саме тому 17 січня 2018 р. Кабінетом Міністрів України було прийняте рішення про внесення змін до Порядку формування фондів житла для тимчасового проживання та Порядку надання і користування житловими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 31 березня 2004 р. № 422 [4]. Держава будує нову модель допомоги внутрішньо переміщеним особам, за для підтримки і реалізації конституційних прав громадян. Через вимушене переміщення населення в центрі уваги має бути задоволення життєвих потреб: тимчасове житло, харчування, доступ до соціальних послуг, працевлаштування, медична допомога.

Отже, на сьогодні питання внутрішньо переміщених осіб є актуальним і саме тому Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України виносить на розгляд чисельну кількість питань для вирішення проблем соціальної, економічної сфери життя громадян, які були змушені покинути постійне місце проживання. Формується нова модель допомоги котра повинна забезпечувати населення житлом, працевлаштуванням та іншими соц. послугами. Проте зрозуміло, що наша держава, не мавши досвід у питанні ВПО, все ж розпочала роботу в цьому напрямку за умови відсутності належної основи, тому конституційно-правовий статус внутрішніх переселенців на сьогодні поки що не відповідає дійсним потребам, за умов, що на сьогодні було прийнято низку нормативно-правових актів. Саме тому, нам потрібно більше часу на поглиблене вивчення питання внутрішньо переміщених осіб, більш детальне враховувати досвід країн, які зіткнулися з подібними проблемами раніше, за для формування національного підходу надання допомоги внутрішньо переміщеним особам.

---

1. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014 (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. – 2015, № 1, ст.1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>.

2. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014 (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. – 2015, № 1, ст.1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>.

3. Лушпієнко Ю. Конституційно-правовий статус біженців та внутрішньо переміщених осіб в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/2/37.pdf>.

4. Міністерство з питань тимчасово окупованих територій і внутрішньо переміщених осіб України від 22.01.2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mtot.gov.ua/vnutrishno-peremishheni-osoby-zmozhut-otrymaty-tymchasove-zhytlo-z-fondiv-dlya-tymchasovogo-prozhyvannya-u-pryjmayuchykh-gromadah/>.